

Posudek dizertační práce:

Mgr. Erika Okruhlicová:

Parlérovská architektúra na západnom Slovensku

Mgr. Erika Okruhlicová si za predmet své dizertační práce zvolila odezvu „parlérovské“ architektury na západním Slovensku. V rámci dějin středověkého umění patří „parlérovská“ architektura a také sochařství k velmi frekventovaným tématům. Literatura, která se touto problematikou zabývá, je mimořádně rozsáhlá a už jen její zvládnutí by bylo velikým výkonem. To je však nezbytným východiskem pro naplnění daného cíle. Nemyslím, že by tento nutný předpoklad byl v dostatečné míře naplněn.

Navíc pak v případě západního Slovenska (západní části Horních Uher), je třeba pro pozdní 14. a pro 15. století vzít v úvahu řadu dalších faktorů. Vedle předpokládané reflexe parlérovského umění a modelu panovnické reprezentace, jak se utvářel v Praze jako rezidenci vladařů Svaté říše římské a České koruny, byl v uherském Podunají přítomný i vliv „parlérovského“ umění v Norimberku a v jižních částech Německa. Inspiračním zdrojem byla nepochybně i habsburská Vídeň s velkým uměleckým potenciálem. I Vídeň přejímala pražské podněty, vedení stavby svatoštěpánského dómu převzal Václav Parléř. Ale vídeňské umění mělo bezpochyby i svou vlastní osobitou notu. A konečně v podunajském prostoru připadala významná úloha Budínu jako rezidenčnímu městu uherských králů.

V těchto koordinátech se architektura na pojednávaném území rozvíjela a toto vše by bylo třeba kritickým způsobem analyzovat. Konečně by asi bylo smysluplné definovat, co lze pod pojmem „parlérovský“ chápat, popřípadě jaké byly příznačné rysy „parlérovského“ jazyka, nebo chceme-li stylu.

Cennou součástí předkládané dizertace je její doprovodná dokumentační příloha, která dává dobrou představu o pojednávaných stavbách a jejich stylovém charakteru. S přílohou souzní „katalogová“ část dizertace, v níž jsou postupně pojednány jednotlivé stavby jak v Bratislavě, tak i v dalších místech. Tady bych však očekával na řadě míst nikoliv povrchní konstatování, ale citlivé a zasvěcené vidění a na tomto základě hlubší analýzy.

Na mnoha místech se setkáváme s formulacemi typu: „podle V. Mencla, podle Bureše atd. atd.“. Chybí tu však pohled, vidění a přínos vlastní – tedy to, co je nezbytnou součástí úspěšné dizertace.

Jen na okraj zmiňuji věcné chyby – např. v Záhřebu není kostel sv. Marka kostelem katedrálním (s. 29), popis kaple v Klosterneuburgu (s. 46), v nichž se zračí ne odpovídající znalost komparovaných objektů. Pokud pak jde o historická fakta, jsou zde vesměs interpretovaná jen “z druhé ruky“, naprosto tu chybí snaha o přiblížení se k originálním pramenům.

Praha 09.09. 2015

Prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., Dr. h.c.